

Director: MIHAIL STELESCU

Redacția și Administrația: Calea Victoriei, 142 București II

Adresa pentru corespondență: Str. Emil Costinescu 17

Abonamentul anual 100 lei
Studentii și muncitori 75 lei
Instituții și Autorități 1000 lei
In străinătate 500 lei

TELEFONE: 4-28-86, 3-25-27
Manuscrisele nepublicate se distrug
Redactor-șef: ALEXANDRU TALEX

Apare JOIA

4 pagini 2 lei

CRUCIADA
PRIMĂNII SEMULUI

SAPTAMANAL DE LUPTA POLITICA ȘI SPIRITUALA

Istrate Micescu - Stere Ciumetti - Gr. Iunian

de MIHAIL STELESCU

Săptămâna aceasta naționalistii au sărbătorit două zile mari, una de biruință: 8 Decembrie și o aniversare, 10 Decembrie.

În privința lui 10 Decembrie, care anul acesta se sărbătorește pentru a 13-a oară, Cruciada nu ține nici post negru, deoarece n'are nimic pe conștiință, și nici nu se bucură prea mult deoarece din nefericire, n'are de ce se bucura. Rândurile de mai jos o vor dovedi. Și s'ar fi bucurat poate dacă n'ar fi existat „victoria naționalistă dela Barou” în ziua de 8 Decembrie.

Poate că cititorii Cruciadei au observat că deși luptăm pentru un românism desăvârșit, deși sântem adversarii declarați ai stângii, deși Patria pentru noi este cel mai sfânt lucru din lume după Dumnezeu, totuși noi n'am scris un rând despre alegerile ce aveau să aibă loc la Barou de Ilfov în ziua de 8 Decembrie. N'am scris DEOARECE NOI NU UITASEM CEVA. N'am scris deoarece am refuzat și vom refuza întotdeauna să fim masa de manevră și să nu se speculeze sentimentele românești pentru interese politice. N'am scris deoarece n'am fost nici orbi, nici surzi și AVEM O MEMORIE PERFECTA.

Alegerile dela Barou n'au avut anul acesta un caracter profesional, ci unul politic, pur politic.

Lupta s'a dat (cel puțin așa s'a spus) între dreapta și democrație. De ceia noi vom analiza politicile acestor două tabere, slăbiciunile atitudinii lor și corectitudinea afirmărilor politice a crezului în solda cărui au luptat.

Nu ne interesează violențele ce au avut loc, deoarece s'a lovit și depărtat și de alta. Nu sântem deloc supărați că „jidani” n'au votat, deoarece noi sântem nici foruri conducătoare ale haroului de Ilfov și nici autoritatea politicească. Ce ne interesează pe noi o „victoria naționalistă”. CU CATA BUCURIE AM FI INREGISTRAT-O DĂCA EA AR FI EXISTAT!

Dar naționalistii n'au învins și n'au învins deoarece au fost duși cu vorba, amfii cu formule și întrebunțați ca o simplă ceată de electori de sută. Știu că iar voi fi făcut „trădător”, vândut „jidanelor” etc., DAR EU VOI DOVEDI CĂ NU EU AM TRADAT, CI ALTEI.

Să vedem întâi cine sânt dușmanii „naționalistilor”. Cred că binenun nu mă va desmăști atunci când voi spune că sânt Național-liberalii dela Guvern.

O știu și ei că acum doi ani liberalii au dizolvat una din cele mai avântate grupări naționaliste. E un fapt public, există un jurnal al consiliului de miniștri. Fapt care a dus apoi la convulsii sângeroase. Deci între „naționalistii” acesia și orice liberal există o prăpastie.

Există un Virgil Teodorescu, un Niță Constantin, I. Gh. Duca, Stere Ciumetti și alții. Cu toate acestea cine credeți că a candidat în fruntea listei „naționaliste”?

Să vii numesc: DEPUTATUL LIBERAL - GUVERNAMENTAL DE SOROCA dl Istrate Micescu.

Di Istrate Micescu n'a demisionat niciodată din partidul guvernamental E INCA LIBERAL SADEA. Eu unul nu cred și nu discut vorbele, CI FAPTELE. Iar faptul important aici, este că dl Micescu ESTE LIBERAL SI DEPUTAT GUVERNAMENTAL.

Deci întâi pe cine au „ales” naționalistii!

Desigur că și liberalii sânt naționalisti, cine le poate contesta aceasta! Dar naționalismul lor e democrat, burghez, capitalist, parlamentar, cu totul contrar „naționalistilor” cușor, care sânt anti-democrați, pentru dictatură, etc.

Cum se împacă atunci „victoria naționalistă” cu alegerea unui liberal.

Deoarece în să revin, că nu pe baze de calificări intelectuale și profesionale — și din acest punct de vedere am toată stăma pentru domnul Micescu — s'a dat lupta, ci pe criterii și principii politice ce s'au ales de ele? Intă și explicația pentru care guvernul a fost favorabil alegării dl-lui Istrate Micescu, închinând ochii față de tot ce s'a petrecut.

Defunctul I. Gh. Duca refuzase dl-lui Micescu postul de ministru al justiției și trebuia a reparatoare satisfacție. I s'a dat, iar bieții „naționalisti” în timpul acesia se hat cu pumnul în piept că au învins. Săracii!

Dar „trădarea” naționalistilor care l-au sprijinit pe deputatul liberal Micescu, nu se rezumă numai aci. Există ceva mai grav.

Di Istrate Micescu PERSONAL a fost un adversar al actualilor săi camarazi.

S'a uitat oare procesul Ciumetti?

S'a uitat oare că apărătorul presupusilor asasinii de atunci a fost naestrul Micescu?

Și acesia apărare n'a avut numai un caracter profesional.

deoarece dl Istrate Micescu a trecut dela apărare la polemică, la atacuri violente și personale contra unui fost șef al unei grupări dizolvate.

Di Istrate Micescu a acuzat atunci pe fostul șef al grupării DE SPECULA ASUPRA MEMORIEI LUI CIUMETTI. Di Istrate Micescu a avut atunci o ieșire POLITICA în care a atacat practicile fostilor camarazi ai lui Ciumetti.

Cum? Aceste fapte s'au nitat. Dacă domni în cauză au uitat, EU NU. ȘI RAMAN consecvent alături de Ciumetti și nu voi uita niciodată pe acesia care l-au atacat memoria, deși nu m'am îndesat niciodată la bara apărării, așa cum o făceau atunci cu mult zel, alții.

Dar în timp ce la hăra apărării presupusilor asasinii ai lui Ciumetti era dl Micescu, pe bara acuzării acesora și a apărării lui Ciumetti era dl Radu Budișteanu, membru al fostei găzdi de fier și prieten personal cu seful ei.

Azi în fruntea listei „naționaliste” a învins dl Micescu apărătorul și în coada ei, domnul Budișteanu acuzătorul. Acestoră distanță între acesii doi, a fost lăsată desigur, ca la mijloc să încapă mormântul lui Ciumetti.

Co pără o fi având spiritul lui Ciumetti despre noțiunea „trădare”? Ar fi interesant de știut.

Poate că ar fi interesant de știut și cine l'a omorât! Dar acesia o lăsam în seama istoriei și poate a unor viitoare confesiuni memorabile.

Intă deci ce horă „naționalista” s'a încins în jurul unui coșciug, după ce mai înainte s'au debitat toate insultele și asupra fostei lui tovarășe de viață. Lasă ceterilor să cugete și să se lămurească deoarece eu mă recunosc incapabil să explice asemenea fenomene politice „naționaliste”.

Așa că în timp ce apărătorul și acuzătorul se pupau în sala gașilor pierduți — și a iluziilor pierdute — afară „camarazi” lui Ciumetti sprijineau cu „mână forțe” acesia acoladă „frățescă”.

Așa e cavalerese, recunoscându-se pe plătose. Dar despre capitularea acesia ne-ar putea spune câteva cuvinte dl Grigore Iunian.

Dacă nu mă înșel — sânt pre-cut, deoarece azi (și se poate ne-cu totul — dl Grigore Iunian a apărut pe fostii camarazi ai lui „Ciumetti”?

Spun fostii, deoarece nici ei cred că nu mai au pretenția că

(Continuare în pag. 11 - 2)

SCENE DIN CULISE POLITICE

CONVORBIRI INTER-TELEFONICE

CRONICA EXTERNA

Ca întotdeauna Franța în fața pericolului a știut să dea oamenilor și să acționeze de curaj.

Auto-dizolvarea formațiilor militare și a unităților de forțe pentru salvarea liniștii patriei se aseamănă di gesturile de eroism antic.

Am înțeles și prăbușirea guvernului Laval pe chestia Ligilor ar însemna micșorarea forțelor de rezistență a Franței și zorii unei epoci de turburări și frământări.

Sacrificiu voluntar și condiționat, neprecuțit și necondiționat, tocmai de aceea victoria atât momentană cât și viitoare este a lor. Prin el atacul masonei și a internaționalei a trebuit să capituleze iar „Crucișle de foc” s'au impus în istoria Franței, ca și acei salvatori din trecutul ei.

Ei și-au dat seama că dacă n'ar fi făcut acest gest al supremului sacrificiu de sine ar fi aruncat Franța în război civil și ar fi deschiș larg porțile unei conflagrațiuni mondiale.

De pe urma lor guvernul Laval și mai ales acesia din urmă consolidat și cu autoritatea aprobării conștiinței publice, conștiințele și reculese, își va putea impune atât înaintur cât și în afară, voința unei păci adevărate și sigure.

Decongestionat de grija unei viabilități precare, își va putea amplifica politica atât de abil schițată până acum. Iar lecția primită de acesii care sabotau și pacea și înfrățirea, va fi un

memento pentru toate acesia țări unde propaganda lor era nestingherită.

De altfel modul cum au decurs conversațiile la Paris între d-nii Laval și Samuel Hoare învederează greutatea cuvântului Franței, datorită aprobării dată politicii Laval.

Dela o intransigență totală Anglia lasă astăzi să se întrevă

zărească o dorință de a limita, dar chiar de a găsi mijlocul de a aplana conflictul Abisinian.

Intă pentru că numai credea în aplicarea unanimă a sancțiunii petrolului, apoi a început să se ocupe în mai deaproape de realul și iminentul pericol, pentru ea, a creșterii verti-

ginoase a puterii japoneze.

Problemele puse la Paris sunt trei: 1) Discutarea și constatarea solidarității necesare a Angliei cu Franța.

2) Problema italiană unde pare-se Franța va avea rolul principal de jucat de astăzi înainte. Chiar dacă concesiunile pe spinarea Abisiniei, pe cari de acord cu Anglia, (Liga Națiunilor), le vor oferi Italiei, nu vor fi acceptate, totuși un mare pas se va fi făcut, dându-se dovada că Italia are dreptate în majoritatea revendicărilor ei.

3) Problema germană, care trebuie să fie soluționată în mod echitabil. Dacă conversațiile cari vor avea loc, întâi informal iar în Februarie oficios, vor s'ajure la un acord, atunci probabil că Germania se va reintoarce și la Geneva. Liga Națiunilor și-ar relua atunci aspectul unui for internațional, cu aparență aproape de independență, iar preponderența pe care o caută Rusia va fi redusă la justa ei valoare.

Intre timp pentru a contra balansa acordul franco-rus, Germania probabil că va încheia în curând un asemenea acord cu Japonia.

CONST. CARAGEA

Reînvierea Secuizaților

de OCTAVIAN BOBROTA

Un cioban din jurul Sibiului, pe care soarta l'a adus cu oile proprii pe lairile odorheiene, m'a căutat, într'o bună zi, cerându-mi sprijinul. Din vorbă în vorbă, ajungem la „problema românească” din „Secuime”.

„Mi-au spus oamenii din com. Bodoaga — imi povestea ciobanul mărginean — că și ei au fost români. Am văcut chiar și bisericile românești pe coasta dealului din margea satului, dintre care unia de tot pustie, cântecul fluierului meu l'a mai dat puțin viață, altfel, doar pasările o mai cântă”.

Tot așa s'ar putea spune despre comunele: Vărgheș, Aldea Crăciunel, Porumbeni-Mari și Mici Petecu, Cloc, Saly-Mare, Eliseni, Vlăhița și despre alie multe, unde românii s'au secuizat complet, nu însă fără ca ei să nu știe că „au fost români”.

Istoria și datele statistice oficiale maghiare ne sunt multor deșpre existența, în număr considerabil a elementului românesc, în comunele azi „scuiești” ale județului Odorheiu. Avem deci aci obligații istorice: să facem tot posibilul pentru reînvierea acestor români pierduți(?) pentru neamul nostru.

Depinde numai dela noi ca acesia pierdere să nu fie definitivă. Căci, dacă nu vândăm du-pă elemente străine de sentiment, limba și sângele românesc. Dacă deci nu vrem să facem renegați, conștienți fiind că cei cari își reneacă originea și limba pentru interese momentane, nu pot fi elemente constructive nici în noua asezare națională, dacă deci nu vândăm românizarea elementului adevărat secușec, avem însă dreptul și datoria sfântă de a contribui la reomânizarea secuizaților, la prevenirea la constituirea românească a acesora cari însuși mărturisesc că „au fost” ei sau părinții lor, români.

Acest element nu este rar în județul Odorheiu, este cel puțin 50 la sută din numărul total al locuitorilor și el însuși dorște revenirea la matcă.

Intă deci că n'am face un gest de imoralitate sau de dușmănie față de conaționali nostri dacă am ține seama de constatarea ciobanului din jurul Sibiului și am acționa în direcția reomânizării elementului secușec.

Școala, biserica și administrația românească are acesia obligație, de-a alinta pe cei cari nu de mult încă vorbeau românește, se numeau români, și chiar azi n'au uitat că au fost și ei români.

Nu le trebuie lor privilegiu, nu trebuie să fie nici chiar, pe nedrept, îndreptății față de conștienții lor, adevărații secuși, ci le trebuie înrănită convingerea

(Continuare în pagina 2-a)

Rânduri festive

Orice împlinire de câțiva ani, așa cum împlineste pământul nostru vărfuit cu multe sute și mii de ani, e prilej de multă vorbărie, de laudă, și mai ales de nimicire... Ce bine dormea Grigore Alexandrescu de cincizeci de ani înfrățit cu Tismana, departe de orice situație, care obsedează pe orice scriitor român în viață. Dar deodată căteva personalități fură un moment scrisului de ficcare și și dăruiește ziarelor pagini de rânduri festive. Ar fi bine să fie așa, dar simplitatea cu care se prăznuiește o asemenea zi nu justifică cu nimic că Grigore Alexandrescu, ar fi fost poet român...

Simplu și educativ. Dacă bine voia să trăiască trebuia să-și plătească un taclam la „Cina”, pentru lauda celor cincizeci de scriitori români în viață și în completă funcțiune ziaristică

Toți cari mor și trăese, fie oameni simpli, fie scriitori sau pictori, trebuie să împlinască ani, și sânt și alții mult mai numeroși pe întinsul pământului cari fac acesia lucru. Cinci zeci de ani în viață, numără și Liviu Rebreanu și se sărbătorește, asemenea. Adică cu portret, articole închinare și banchet. Dacă ne-am opune acesor lucruri este s'ar zice că ne-am răgușit vorbind. Și sbuciumul celor mulți și cari văd așa cum văd s'ar umfla ca un rău navalnic într'o albie prea mică... Nu însă toți scriitorii și poeții sânt fericiți și cu asemenea lucruri de-o zi, de-o sfântă beție de-o clipă, ce desvăluie uneori că avem și noi talente tari și puternice, jertfitori și muncitori cinstiți și entuziaști.

Dacă unii scriu în permanență romane cu episoade și tragedii masive. Din fiecare

colț de suflet românesc se ridica câteodată un fior care trece peste înălțimea unei simple comemorări. Intocmai ca o închinare ce nu-și află situația și locul, întocmai ca o revoluție spirituală pentru anumite amintiri și blesteme. Din mulțimea celor care așteaptă în versificație și răspândire de spirit prin atâtea reviste ale timpului, așteaptă într'un cerdac de flori și vecinică verdețată și fiul de țărani, care a studiat la Viena alături de Eminescu, poetul Vasile Bumbac.

La noi în țară, așteaptă la arhiva literară mulți poeți de talent, colțuri întunecoase de mătase cari n'asteaptă decât ai-i fi ridicat vâlul și-a vedea ceace nu mai vedem înainte... Vasile Bumbac și-a trăit viața baladelor, odelor și frumoaselor sale cântece. Da, frații poeți și buni români, dacă Dumnezeu se milostivea de bătrânul acesia cu suflet tânăr și mare până în anul 1937, apoi avem cea mai izbită epopeie, pe

care ar fi avut-o veacuri poporul român și literatura... Cea mai neizbită încercare de epopeie cu el s'a terminat, după St. O. Iosif și Eminescu, în anul 1918. Și când munea lui broșită în „Descălecare la Dragoș în Moldova”, s'a stins în al doilea cânt, cele zece răsme ne scrise mai așteptau lumina unor nouăsprezece ani... Poet din sbuciumul a o sută de ani, frumoasă baladă după modelul sărbătoritului pe pagini de minunată aducere aminte.

A știut Vasile Bumbac că nimicnicia omenească ar fi răspuns atunci, ca și acum, doar uitării de-o clipă. De sus, ne privește ca niște pigmei, cari așteptăm să fim ghituiți și de corași. N'am văzut alt poet român, în acesia țară plină de poeți, cu o asemenea vastă operă poetică. Lăsați din jug și veți vedea că după câteva poeme tipărite din milă și cerșetorie, dăruiesc romane și studii cu pretenții de „episoade” și „tragedii românești”. Apoi, ca

și când ar fi descălicat în vreo-popol colonie asiatică cer pontu laudă și progres manifestări culturale și bine retribuit. Omul politic e un mare senior. Are nevoie de slugi, și slugile știu să dedice ceace masivitate scrisului de-o zi furnizează ori și cărui drept cetățenesc. Cine se preocupă în atâtea ani, cine așteaptă să sosească din „soare” sau din „lună”, să strângă și să dea luminii ceace este lumină și vers. N'am văzut niciodată o editură zisă românească, la înălțimea timpului, să dăruiască tiparului, după muncă de colegiator opera unui poet. Singur Eminescu a fost ispititor și rece. Singur el a mai rămas tuturor rataților și uneltele literaturii române.

Toată opera lui Vasile Bumbac e și azi, după 19 ani, neadunată în volume. A scris ode, cântece de toată frumusețea și cu mare tehnică poetică, poeme și poezii... Și așteaptă acesia material vast prin ziarele din Bucovina și Ardeal. Așteaptă că-

teva secole, așteaptă să mai descălice un Dragoș în Moldova literară în alte cântece și epopei... Păcat. Dar câte rățoeli stingerhe și cu teme critice nu se vor ridice în comitetele de locuitori ale libertăților scrisului românesc, pentru a ponegri acesia operă mare, mare și necunoscută?... Câte vorbe goale și interesante nu vor dori să iasă la lumină acesie fenomene poetice române? Căți nu vor crede că Vasile Bumbac, reprezentant mult mai mult ca alții cari sărbătorește ce nu se va mai sărbători niciodată? Căți?... Dar așa se poate să fie dela Dumnezeu. Pentru că graul cel bun se alege după ce se vântură neghina veacurilor. Noi am ajuns să vedem că bucuria sufletului se tăvălește în mâinile vânzătorilor de experiențe miraculoase, când un scriitor oarecare, care nu știe să scrie, pretuiește în oșnosător de „munte-de-pietate”, când un oa-

recare transformă lături în opere de artă, pentru că a fost predestinat de mulțimi să scrie... Am vrea să vedem opera lui Vasile Bumbac la lumină, s'o străngem la piept ca pe-o comoră de preț și să vorbim multimilor despre acesie poet mare și necunoscut, dulce și armonios în vers și inspirație. Am vrea să avem „Enelă”, tradusă de el înainte de cea a lui Coșbuc, să vedem alcătuirea envăntului în bronzul anticității. Poate că acesie manuscris, nu mai are valoare? De unde, când și un sârman romancier a tradus-o, așa cum nu l'a plăcut nici dl-lui Păun... Vasile Bumbac un suflu epic... Nu te chemăm la o sărbătorire, așa cum se sărbătorește azi la noi poeții dispăruți și în viață, ci așteptăm ziua sorocită când multe trebuie redată ospățului homerice.

VIRGIL THEBONIU

SPORT

ROVINE-GRIVIȚA

Toamna e pe sfârșite, un sezon sportiv și-a închis porțile, în timp ce alții și le-a deschis sub auspiciul destul de pronunțat.

Din neant, o ploaie mărunțită înecă, aducând cu ea melancolia departărilor, vântul a început să sufle mai vigoaros, iar din copaci, frunzele se leagănă într-un dans moale, pentru a forma apoi covor de aquarele, sub care dispăre o activitate și o viață ce a palpatat vioi.

Totul, predispușe la poezie, vigoare însă, care e sora cea mare a sportivilor, nu se lasă atrasă în pănza de păcănjani a câștigului și cu o curiozitate copilărească, vrea să mai săvârșim un sacrilegiu; îndemnă deci creionul, să răscolească printru frunze și noroi, după cosciugul în care au fost înmormântate atâtea fapte, ce nu mai sunt deosebit decât o amintire, deci ceva plăcut de urmărit la gura sobor.

Asadar, hai la lucru... întorcem noi brazde întregi fără a găsi ceva interesant; deodată însă, plung noștri în vrea să mai meargă sau mai bine zis nu poate... să se fie oare, v'o stăncă... nu... dar ceva care echivalează, e ROVINE GRIVIȚA.

Pentru cei mulți și ignoranți, un titlu pentru mine și pentru alții, ceva mai mult, decât două nume ce evocă două biruinți desăvârșite recoltate, una la plămădiros Tărei Românești, iar alta la definitivă și consacrată, interesant de răsunat, e că amintim două acele victorii, au fost obținute asupra aceluiași adversar, ce căuta să ne înșelă.

Astăzi, când sportul românesc ne află la o răscruce ce se împarte spre auroa victoriilor și e rușinoasă compromitere, Rovine Grivița e un stălp de beton înfipt cu nădejde printru formatele mercenare puse în slujba unor interese particulare din afară.

Viguroșii noștri „olteani”, au vrut să arate că nu trebuie să fi „unguri” pentru a putea juca fotbal și au dovedit-o cu prisosință, au numai prin joc, și prin rezultate.

În 1922, după ce timpul ce se scursează în aburind, puțin îndepărtatul măcei mondial, frații din provincia pandurului Tudor, au vrut să arate că ei, „cei cu 34 de masele” pot lupta și în alte direcții, nu numai pe front.

Se încăpățânau ei să facă ace-se până atunci; nu și permittea decât unghiul, zis și făcut. Au pornit la drum cu o mână de oameni, dar cu multe... cursuri de speranțe.

Craiova, adică craiovenii, și primese cu brațele deschise și îi susțin cu un entuziasm nemăsurat, tocmai pentru că aceștia tineri, porneau la luptă însoții numai de idealism și sufletul românesc.

A avut Rovine Grivița multe greutăți de întâmpinat la început, dar a trecut năvalnic peste ele.

A avut Rovine Grivița de luptat la Craiova cu cealaltă formație locală, îndopată cu „maestri” unguri dar a mai avut Rovine Grivița și satisfacția de a fi putut pălăni cu fapta pe acea Craiova Iovan ce nu avea încredere în calitățile românilor, zdrobind aproape regulat, cu scoruri record.

Aceste două echipe s'au întâlnit întâi în divizia națională B, dar rovinistii au mândria de a fi reușit să intre primii, nu prin „lucrături”, nu prin bani, ci numai prin merite, dovadă stau rezultatele reușite de formația craioveană în compania marilor echipe din țară, ca: Venus, cu care a făcut 2-2 în 1932 când bucurătenii erau campioni naționali și aveau acea formidabilă tripletă a fraților Vălcov a bătuți apoi pe: Unirea Tricolor cu 5-3, AMEFA cu 7-2, Chinezul cu 4-3, Macaby cu 2-1 și în urmă Unirea Tricolor astăzi vară, în București, cu 4-1. Aceste rezultate, chiar de ar fi singurele, alcătuiesc o admirabilă carte de vizită, pe care un Craiova Iovan nu o va egala poate, niciodată.

Dar marele merit al teamei lui cetății banilor nu e faptul

sau turul de forță dacă vrei, pe care la reușit de a fi SINGURĂ ECHIPA DIN TARA COMPLECT ROMANEASCA și acela că nu a fost format din racolari, ci numai prin elemente create în cadrele clubului.

La aceasta au contribuit însă în mare măsură, conducătorii de ieri și fruntași de azi, d-nii: Gogu Popescu, actualul vice președinte și conducător tehnic, Ionel Turcu fost președinte — un manager, dl Barbu Neamtu emeritul automobilist, președintele grupării și alți fruntași tot atât de entuziaști.

Lupta pe care Rovine Grivița a adus-o săptămânal, dealungul acestor 13 ani de existență, trebuie să constituie un imbold pentru marile grupări românești și o mulțumire pentru sine.

În sezonul recent expirat, „policolul oltean”, cum e numită gruparea craioveană în Ardeal a reușit să se impună categoric, necedând decât o singură dată R. G. M. T.ului cu 4-1 la Timișoara.

Această înfrângere se explică însă, prin faptul că o parte din jucătorii săi erau răniți, astfel, că nu au putut să dea întregul

randament, iar alții au fost indisponibili.

În rest, a învins: Vulturul cu 2-1, Ilsa cu 4-3, Jiul cu 1-0 și a terminat nedecis cu U. D. R. 2-2, Craiova Iovan 0-0; mai are de susținut un meci restanță cu C. A. T., care pe lângă victorie, le va aduce și consolidarea situației în clasament.

Desigur, frumoase sunt cele realizate și iată cari sunt MUSCHETARIU ce le-au reușit.

Mustață, Mitea, Mândiță — heak-ul care din 20 lovituri libere, a marcat 18 goaluri; Gorgoniu — jucătorul care prin talentul său a făcut să curgă atât de ușor în vana aceasta, Staicu, Mihăilescu, Tomescu I, Tomescu II, Tomescu III, Clotriu — unul din stâlpii echipei — și Drăgulescu, cărui i se datorează multe din succesele acestui club. O rezervă plină de talent, e Pa-chejeanu.

Toți însă, merită aceleași ne-precupește laude, că au reușit să înființe cu putere, un steag românesc în reduta maghiară a seriei respective.

Noi, nu putem decât să le zicem un bravo și... și la mai mare.

TOMA ALEXANDRESCU

MEMENTO

OPERA:
Așteptăm cu deosebit interes 17 Dec, când Toți del Monte și Montessano vor face senzația zilei în Bărbierul din Sevilla și Manon.

Pe Vineri FAUST; Sâmbătă CRAMEN; Duminică matineu TRAVIATA; seara BAL MASCAT, NATIONAL.

Joi UMBRA; seara TITANIC VALS; Vineri CASA HERVEY; Sâmbătă mat., Inspirație Mărgărite; Duminică PATIMA ROSIE și CASA HERVEY; Luni Heurle IV; Marți Casa Hervey; Miercuri premiera RUY BLAS.

Săptămâna aceasta un spectacol, de artă și muncă deosebit este „Casa Hervey” cu G. Vraca, Mariaora Voiculescu, Soarea etc.

D-nii P. Prodan și Soare Z. Soare au muncit mult pentru a ne da pe scena teatrului „Național” imaginea unei case englezești.

REGINA MARIA:
Joi și Sâmbătă în matineuri: Tessa; în fiecare seară continuă: Nunta de Argint.

ALHAMBRA:
In „O nuntă la Alhambra” retrăiește un fragment al vieții, frântocele și dansurile cari le frântonează azi Bucureștii!

„Pentru d-ta Madam” cu Antoniu și Constantinescu — Florența (Demion) serbează „onomastica deosebită”. — „Mai ales Hora” tabloul singur care de mult timp în teatru n'a mai reprezentat elementul românesc în fața honjriștilor cosmopolizati unde Nădejde flacăra din fundul Moldovei evoacă emoționante clipe de duioșe și veselie pentru cel ce mai simte românește. Și în fine cele două Ștefan gure plesituri — a căror voce predomină și'n „Păcat fetiță dragă că nu mai țaleas”.

La Alhambra toți sunt foarte preocupați de premiera DUNA-REA ALBAȘTRA unde d-nii Vlădoianu și Constantinescu... par cam înfricați — evident de succes.

OTTO ELEFANTUL:
A trecut de 100 de reprezentații la teatrul Vesel și P. Timică — Ionel Tăranu — Valeriu Birlic etc.

D. Sică Alexandrescu pregătește un lung turneu.

MAJESTIC:
Duoasa comedie TIC-TIC-TIC jucată de Stroș și Vasileche de peste 120 de ori continuă cu săliile pline ca la premieră.

AFACEREA KUBYSKY:
S'a mutat la Teatrul EXCELSIOR. D-nii Iancovescu și „se-retarul” Misu Fotino plămădesc cu insistență o afacere al cărui subiect mai generos este o adevărată creație.

COMEDIA:
A trecut de 100 de reprezentații la teatrul Vesel și P. Timică — Ionel Tăranu — Valeriu Birlic etc.

MAJESTIC:
Duoasa comedie TIC-TIC-TIC jucată de Stroș și Vasileche de peste 120 de ori continuă cu săliile pline ca la premieră.

AFACEREA KUBYSKY:
S'a mutat la Teatrul EXCELSIOR. D-nii Iancovescu și „se-retarul” Misu Fotino plămădesc cu insistență o afacere al cărui subiect mai generos este o adevărată creație.

COMEDIA:
A trecut de 100 de reprezentații la teatrul Vesel și P. Timică — Ionel Tăranu — Valeriu Birlic etc.

„Rose-Marie” a atins 80 de spectacole, Herman cel Teribil jucat de C. Tănase — Jim de Aurel Munteanu și ROSE MARIE de Olga Solomonanu atrag atâta public încât ocupă eniar și locurile croniceilor.

PREMIERE:
A. R. P. A: „In noaptea nuntă” cu Gary Cooper și Ana Sten. (Filmul vine dela Arô).

VOX: (Gendolierul Broadway) cu Dick Poowele și Jean Blou-jell — fast și muzical. Pe scenă apare Felix Bressart Doce!

ROXY și CAPITOL: Anna Karenin cu Greta Garbo.

ARO: Nu mă uita cu Benjamins Gigli.

FEMINA: A doua săptămână Camera Neagră cu Boris Karlof.

SCALA: Ochi Negri cu Hary Baur și Simlone Simlon.

TRIANON: Fox Folles noul dans Hunka Dola.

SELECT: In fiecare seară la ora 8.

REGAL: Cruciată cu Loretta Young.

SAVOY: Policie.

BD, PALACE: La Bandera cu Jean Gabin și Annabella.

DARLY: Valtoarea cu Jack Holt.

CORSO: Blitz Blank și o frumoasă revistă.

ISBANDA: „Ești al meu” cu Elisabeth Bergnad.

MARNA: „Ești al meu și tragiționala revistă.

AMERICAN: Danuțătorul și Trăiască iubirea.

FORUM: Vraja Tinereții și Prinț șarmant cu Sylvia Sydney

Hunedoara

SIMERIA. — Duminică 1 Decembrie e a avut loc o frumoasă serbare școlară sub conducerea de inv. Morjun și Insp. C. F. R., local. Seara la ora 7 jum., când întreg târgușorul, era luminat de mii de lumânări aprinse în geamuri, a urmat retragerea cu torțe.

Parada era acompaniată de muzica atellerlor C. F. R.

Se auzeau din toate părțile; de trăscă Româna Mare. M. S. R. Carol II și tinerimea română. Ceeace ne bucură e că toată manifestația de simpatie a fost purtată de muncitorimea atellerlor, care deși trăiește în mizerie și este persecutată de seși lor minoritari, pentru că nimeni nu ea nici o măsură, totuși când e vorba de țară, sunt veseli și sarcei dinții. En în numele „Cruciată” prin câteva cuvinte le-am urat toate cele bune și frumoase sufletului și am închinat cu lozina „Cruciată” — „Muncă cinste adevăr”. Cu zece de mulțumiri m'am desprășit de obicei muncitorilor în mijlocul cărora suntem așteptați.

GH. SCOVARZA
—xxxx—
ARTISTIC

La 7 Decembrie a. c. a avut loc un insemnat festival artistic, dat de către „Asociația română a intelectualilor săteni”, de sub președinția inimosului student ardelen Ion Vlad, în sala Roxi.

După ce s'a înținat Imnul Regel, d. Vlad a ținut un mic cuvânt de deschidere. Apoi a făcut un expoziu al A. R. I. S.-ului d-l C. Filip, D-sa a citit câteva comune ca exemplu de organizare culturală și sanitară.

În aplauze furtivoase apare pe scenă d-l Vasile Militaru care spune că nu putea să nu răspundă chemării unor fii de țărani doborăcești și dimnești tot un fat al satului Declamă câteva din fablele domniei sale, începând cu „Mămăliga, cozonacul și plugarul” dedicată întregii țărâni românești. După d. V. Militaru a urmat d-na Ouzora Davilescu de la Opera Română, care deosemena a primit aplauze furtivoase și urări D-na Davilescu s'a produs cu câteva aril românești. De remarcat sunt și recitățile d-rei Mioara Dumetrescu dela Teatrul Național din Craiova. În urmă s'a jucat „Pedeapsa”, dramă de adăncă emoție și moralitate, scrisă de d. Petre Mihăilescu. Pe scenă s'au remarcat d-l Eugeniu Aslan, care s'a dovedit a fi un răbdător artist, d-ra Margareta Ghiță și d. Ion Păcuraru pe care am vrea să-l mai auzim cântând din fluer.

Serbara s'a terminat la ora 1 noaptea.

Noi întindem o mână frăcescă acestor tineri și le urăm spor la muncă.

REP.

Reînvierea Secuizatorilor

(Urmare din pagina I-a)

„Da, da, ei au fost români, și, da, că savata i-a îndepărtat dela acest neam, o revenire a lor este morală și este demnă. Trebuie convinge acești oameni că neamul din care fac, după sânge, parte, nu este acela pe care l-au desceis dușmanii noștri; și acest neam are eroi și domnitori cari s'au păstrat în istoria universală, că deci nu este nici o rușine să fi român, căci și ne avem o cultură bogată și ne avem și noi contribuția noastră în civilizația lumii de azi.

Dacă vom convinge secuizatorii despre acest incontestabil adevăr, dacă deci se vor convinge ei că nu suntem ultimii între neamuri ba mai mult, ce suntem printre cei de frunte, atunci vor reveni și ei la acest neam din care au făcut parte și la care, este o mândrie să aparții.

O reînviere este deci posibilă! Se poate ca „plah temel” din Vlăhița și „olăh udovar” din Luteta ca și bisericile românești cari stau azi încă multe, în atâtea comune securizate din jud. Odorhei, precum și toți cu nume românești, scris cu ortografie unagurească, să fie din nou românești.

Dela noi depind totul! Trebuie să vrem aceea, de ce nu ne-am interesat timp de 15 ani, trebuie să vrem cu toții românizarea securizărilor, căci ea se poate, fiind dorită chiar de cei cari nu ne mai vorbesc limba noastră a tuturor la reînvierea elementului vechi românesc de pe plăcuțele frumoase „Secuimi”.

Dați-vă deci — cei chemați — obolul vostru!

OCTAVIAN DOBROTA
fost director al liceului „St. O. Iosif”, Odorhei

COLOANEELE MUNCII

Autobuziștii și S. T. B-ul

Concesiunea traseurilor de autobuze către S. T. B. prezintă astăzi interesante aspecte asupra cărora este de datoria noastră să insistem.

Concesiunea în sine este bună aproape în toate țările aceste linii de autobuze sunt un privilegiu al primăriilor respective care au improvizat acest serviciu public asigurând în același timp și călătorilor maximum de siguranță și confort.

La noi inițiativa particulară a pornit înainte, Particulari, sau societăți de participări, au cerut și li s'a admis crearea și exploatarea unor anumite linii pe cari au știut să deservească ani de-a rândul — așa cum s'au priceput și după posibilitate — publicului călător.

Aceste linii particulare cari au fost totdeauna în slujba publicului, dând în același timp și în același timp și însemnate beneficii exploatorilor lor au avut darul să suscite întregul S. T. B.-ului îngrijit mereu de concurența autobuzelor și urmarea a fost că primăria Municipiului ca urmare a ofertei făcute de S. T. B. — ofertă care asigură uniformizarea, igiena și îmbunătățiri — a concesionat traseele de autobuze S. T. B.-ului.

Dacă e adevărat că această concesiune dă posibilitatea de uniformizare și o relativă asigurare de comoditate și igienă, călătorului nu e mai puțin adevărat că această trecere a autobuzelor de la particulari și Societății la S. T. B. și comună creează neajunsuri și prejudeci noi numai funcționarilor și judecii nu numai funcționarilor liniilor de autobuze: funcționarii de birou, Controlorii, taxatorii șoferii mecanici etc., dar chiar și particularii și societățile, exploatorii ai acestor linii de autobuze.

Aci e unul din marile puncte nevalgice ale acestei concesiunii către S. T. B. a acestor linii de autobuze.

Trebuie să insistăm puțin. Am arătat nu de mult cum de pe urma acestor concesiuni — sau mai bine spus de pe urma difectuoșității cu care a fost legificată această concesiune — 8000 — cîștig bine; opt mii de funcționari mari autobuziști sunt amenințați să rămăne pe drumuri, muritori de faime.

Aceasta nu din vina lor și nici din vina proprietarilor de autobuze ci numai din cauza că S. T. B.-ul înțelege să neglijeze această masă de oameni (pe care de altfel, a nesocotit-o și în obținerea concesiunii). — Acești 8000 de autobuziști — specializați în meseria lor — prin concesiune toți sunt amenințați să-și piardă pâinea căci S. T. B.-ul în loc să asigure angajarea lor — așa cum anunțase atunci când îi convenea — acum anunță că în cazul când autobuziștii nu predaș linile, atunci când dorrește S. T. B.-ul nici unul din actualii funcționari autobuziști nu va fi angajat de S. T. B.

Nimeni nu știe ce se sunt vi-novații neorociti funcționari autobuziști

Că funcționarii autobuziști, controlorii, taxatorii șoferii etc., lucrează încă pe traseele de autobuze cari trebuiesc predate — nu e vina lor ci tot a S. T. B.-ului căci S. T. B.-ul neacordându-le un angajament cert — ei se văd alinați să continue să lucreze acolo unde au avut și până acum existența asigurată și trebuie, să lupte alături de particularii autobuzelor cari le mai asigură în ziua de azi.

Dar măne? Măne ce se vor face?

Nu se știe căci S. T. B.-ul se țerește să le acorde un angajament colectiv cert motivând această funcționari solidarizându-se cu patronii lor... etc., etc.

Dar ce e cu patronii?

Si ei — nu fac alt ceva decât să-și apere pâinea din mână.

Concesiunea a fost legisferată plăcintă S. T. B.-ului. De ce a-tunci se opun să o predea patronii autobuziști?

Pentru simplul motiv că S. T. B.-ul nu înțelege să-i despăguhească — real.

Si de aici ceartă, dihanie, zarvă iar cei cari pierd sunt funcționari amenințați de angajamentele pe cari S. T. B.-ul a început să le facă în afară de ca-

drele actualilor funcționari autobuziști. Aceste angajamente din afară de cadre au rostul să intimideze pe proprietarii de autobuze dar mai ales să samana dithonia în rândul funcționarilor autobuziști.

Mai precis.

S. T. B.-ul are în această conflict rostul de agent provocator speculând nemulțumirile funcționarilor autobuziști caută să le înăsprească situația și față de actualii proprietari pentru a-i deruta și pentru a-i sili apoi să vândă mașinile — averea și pâinea lor — pe mai nimic — căci numai astfel mai poate să intre în posesia liniilor fără ntel un fel de obligație.

Această e situația.

Funcționarii de autobuze trebuie să se organizeze și să se apere.

Atâta timp cât S. T. B.-ul nu

Istrate Măcescu-Stere

Ciumetti-Gr. Iunian

(Urmare din pag. I-a)

mai sânt.

Și grație pleochariei d-lui Iunian, a depozitiilor d-lui Mareșal Averescu, George Brătlan și Iuliu Maniu s'a dat un verdict de achitare.

Toți acești oameni sânt azi, huliți. Făcuți internațional, în-sultăți iar d. Iunian a fost huldut și i-a spart geamurile dela automobil.

De Iunian dacă mi-aduc bine aminte, a fost unul din puținii apărători ai memoriei lui Stere Ciumetti!

Azi drept mulțumire e huldut și Iovit. Tot despre reînnoștin-tă e vorba.

Eu cunosc o lege. Legea onoarei. Ori apolezi la cineva și îi rămâi recunoscător, ori dacă vrei să ai mâna liberă, refuză și ajutorul ce îți se oferă.

Iată deci în loc să fim buco-roși, ne este sufletul plin de amărăciune, gândindu ne la morții răzării și încă la alți morți vii, CARI AZI SÂNT TRĂDĂTORI.

Stau cu capul sus și mulțumit că m'am revoltat și am părsit o mișcare, care se dă așa de trist în spectacol în fata lumii

Aceasta nu din vina lor și nici din vina proprietarilor de autobuze ci numai din cauza că S. T. B.-ul înțelege să neglijeze această masă de oameni (pe care de altfel, a nesocotit-o și în obținerea concesiunii). — Acești 8000 de autobuziști — specializați în meseria lor — prin concesiune toți sunt amenințați să-și piardă pâinea căci S. T. B.-ul în loc să asigure angajarea lor — așa cum anunțase atunci când îi convenea — acum anunță că în cazul când autobuziștii nu predaș linile, atunci când dorrește S. T. B.-ul nici unul din actualii funcționari autobuziști nu va fi angajat de S. T. B.

Nimeni nu știe ce se sunt vi-novații neorociti funcționari autobuziști

Că funcționarii autobuziști, controlorii, taxatorii șoferii etc., lucrează încă pe traseele de autobuze cari trebuiesc predate — nu e vina lor ci tot a S. T. B.-ului căci S. T. B.-ul neacordându-le un angajament cert — ei se văd alinați să continue să lucreze acolo unde au avut și până acum existența asigurată și trebuie, să lupte alături de particularii autobuzelor cari le mai asigură în ziua de azi.

Dar măne? Măne ce se vor face?

Nu se știe căci S. T. B.-ul se țerește să le acorde un angajament colectiv cert motivând această funcționari solidarizându-se cu patronii lor... etc., etc.

Dar ce e cu patronii?

Si ei — nu fac alt ceva decât să-și apere pâinea din mână.

Concesiunea a fost legisferată plăcintă S. T. B.-ului. De ce a-tunci se opun să o predea patronii autobuziști?

Pentru simplul motiv că S. T. B.-ul nu înțelege să-i despăguhească — real.

Si de aici ceartă, dihanie, zarvă iar cei cari pierd sunt funcționari amenințați de angajamentele pe cari S. T. B.-ul a început să le facă în afară de ca-

acordă proprietarilor — despăgu birea justă iar funcționarilor asigurarea angajării lor ei trebuie să lupte alături căci concesiunea trebuie să dea tuturor deplină satisfacție.

Nu mai solid organizați în asociația profesională — vor pune lupta, cu folos, pentru apărarea drepturilor muncii lor.

Funcționari autobuziști. Această e situația. Noi ne facem datoria să vă deschidem ochii.

Pentru apărarea drepturilor voastre pentru asigurarea pe viitor a pâinii cea de toate zilele trebuie să luptați.

Uniți-Va! căci numai uniți veți învinge!

Pentru izbândă, noi vă întin-gem o frățescă mână de ajutor.

Văitoarele noastre anchete vor fi tot pentru voi și numai în apărarea voastră.

MARIUS BEJAN

și a unor morminte.

O țară nu se ridică prin com-promisuni și prin cărdășie cu adversarii. Întind mâna chier unor adversari de idei, dar nu uzoara de care mă separă cama-răzi sacrificai.

Aceiaș proces l-aș putea face și liberalilor care și-au uliat un mort.

Stimez mai mult adversarul care mă lovește, decât acela care-și uită morții.

Eu am azi o cale sparte, dar totuș suferințele trecutului nu le-am uitat și eu nu voi ierta acelor ce m'au solingituit pe mine și camarazi mei.

Poate un liberal să inventeze mi de „numorosuri” nu contează, atâta vreme cât se află trecut pe lisele celor ce ne-au asuprit.

Nu voi reacționa cu violență căci repunțioșia uezază de ea, dar il voi disprețui o viață întreagă.

Și acum să judece ortine cine sânt „trăd

Cărți. Probleme. Idei

Despre traduceri și despre traducători

Am în literatura mondială din ultimele decenii încercări de tot felul. Este suficient să reamintim că anul trecut, numai în Germania au apărut treizeci și două de mii de romane! Problemele tratate cauză să descopere o literatură cât mai necercetată, dacă nu absolut nouă.

Căpita dintre autorii generației ce se sfârșește au reușit în deosebire să atragă luarea aminte, devenind corifeii în jurul cărora gravitează mare parte din tinerii scriitori. Printre aceștia nu trebuie uitat, în primul rând Andre Gide precum și Huxley Aldous, care prin „Contrapunctul” lui a jucat un rol coadjuvator în alegerea drumurilor pe care mulți le privesc nedesciși, neștiind pe care din ele să-și îndrepte pașii încercărilor.

În țară la noi mai ales, avem de constatat această influență. Vitrinele librărilor sunt pline de traduceri din franceză sau cărți străine trecute prin această filtraj.

Nu avem însă o independență a tiparului, o absolută obiectivitate a alegrii talentelor unice sale. Mai demult pe când Germania avea un alt regim, au fost, de bine, de rău, câteva traduceri în românește. Azi din motive ce tot ne înțelegem, primul cu nedumerire obstrucția a tot ce este nemțesc, stăbind în schimb traduse numai volume mediocre a unor autori ce, prin rasă, sunt certaiți cu actualul regim. Exemple sunt Ștefan Zweig, Emil Ludwig, Wasserman, etc. care au fost ridicați și onorați la ficțione volum, cu mult peste valoarea lor reală.

În acest timp literatura cu adevărat germană rămâne foarte necunoscută de cercetată. Cam același lucru și cu celelalte literaturi. Și atunci se lamurește de ce căpita scriitorii francezi sau englezi au reușit să atragă atâtea simpatii ce au dus de multe ori la înșurubirea propriului talent numai spre a se conforma gândului și scrisului celui atât de mult lăudat.

Cred că s'a făcut prin această cea mai mare greșală, nelăsându-se, sau mai clar neajutându-se la traducerea și evidențierea operelor reprezentanților literari de ori unde și trăgându-se astfel literaturii române atât posibilitățile de cunoaștere la discernere, cât mai ales atențivitatea pentru care cauză să lupte cineva cu cât ești mai mult, cât doar astfel poate deveni pregătit la scrierea celor ajunși deja „mari”.

Din cercetarea a cât mai mulți, ajunși să capete și numai un simț critic și încercat pentru ce noi mai citi dar lărgindu-se orizontul cu mai multe feluri de a concepe, paroli să poți crede în propria-ti direcție, lăsând astfel de a parte supunerea fără rezistență la măturarea și crezurile preferate de căpita autori europeni.

Mă voi abține de a orice gând ce ar părea o pornire nerăzională, dar cred că pe lângă traducerea romanelor Vick-ei Baum, oricât de palpitante ar fi traducătorii noștri ar trebui să caute specificul german și să ne dea, cel puțin prin căpita tonului, o cât de puțin cunoștință a acelor „Heimatsromanen”, creație a Germaniei actuale un exemplu, pe cât se spune, de curățenie și frumusețe literară.

Sar spune că discuția este unilateralizată. Același gând îl încercăm însă și față de celelalte literaturi.

Cred că înainte de orice relații politice sau comerciale o cunoaștere spirituală ar trebui să fie dorința fiecăruia.

Cititorul român, dacă a reușit să cucerească o limbă străină apoi aceea nu este decât cea franceză. Vechea noastră admirație față de acest popor care ne-a ajutat mult în trecut a făcut să adărm necondiționat la cultura lui. Cu atât mai mare este însă greșala ce se face, dându-se prea mare importanță transunerii în românește a cărților lor literare.

Rolul viitorilor traducători va trebui să fie strădania de a reda în românește, pe cât se poate mai mult, autori mari a căror limbă nu este accesibilă decât la prea puțini dintre noi.

Dubla eroare de până acum să înceteze: să se traducă, independent de politica unui stat tot ce are merită, căci în interesul literaturii noastre se face. De aceea încercarea d. Octavian Goga de a ne da pe Madach (Tragedia omului) în românește, chiar dacă autorul o ungur, nu poate fi decât lăudată.

În al doilea rând, să se insiste mai ales în traducerea gândului celui mai înalt dela naștutele care au un grad de neînțeles pentru marea majoritate a cititorilor români.

Exemplul îl avem pe de o parte în Franța dar mai ales în Germania. Cine vrea, spre pildă, să citească pe Gunarson îl găsește doar în nemțește; pe toți filosofii și gânditorii de asemenea în nemțește. Dar căci posedă această limbă și căți au deschis ușa marilor biblioteci unde se pot găsi aceste cărți?

Traducătorul de mâine va avea de redat din toate ăpita, marile talente cari prin pana lor capătă o accepție universală. Cât se cunoaște azi din literatura Cehoslovacă, Jugoslavă, Bulgară, Polonă? Aporope nimic! Un Sienkiewicz și de curând un Chomransky, a fost tot ceia ce s'a remarcat prin genurile literare. Dece aceasta? Căci este imposibil de crezut că aceste naștute nu și-au reprezentat demn de a fi cunoscut de cei de peste granițe.

Și ca ele toate! Dorim ca traducătorii să nu mai fie de redat din toate ăpita, marile talente cari prin pana lor capătă o accepție universală. Cât se cunoaște azi din literatura Cehoslovacă, Jugoslavă, Bulgară, Polonă? Aporope nimic! Un Sienkiewicz și de curând un Chomransky, a fost tot ceia ce s'a remarcat prin genurile literare. Dece aceasta? Căci este imposibil de crezut că aceste naștute nu și-au reprezentat demn de a fi cunoscut de cei de peste granițe.

Și ca ele toate! Dorim ca traducătorii să nu mai fie de redat din toate ăpita, marile talente cari prin pana lor capătă o accepție universală. Cât se cunoaște azi din literatura Cehoslovacă, Jugoslavă, Bulgară, Polonă? Aporope nimic! Un Sienkiewicz și de curând un Chomransky, a fost tot ceia ce s'a remarcat prin genurile literare. Dece aceasta? Căci este imposibil de crezut că aceste naștute nu și-au reprezentat demn de a fi cunoscut de cei de peste granițe.

umai așa vor fi depărtați din drumul scriitorilor noștri, spinii, de care de multe ori se așază, dându-li-se orizonturi și puteri noi, spre treapta unde vrem atât de mult să-i vedem ridicați, pentru progresul culturii și stina universală pe care literatura noastră trebuie să o capete.

NICODIM ION MATIE

Liviu Rebreanu pe două coloane

Epilogul u nei sărbătoriri

În fața dirzei noastre atitudini d. Liviu Rebreanu a adoptat — cum era și de așteptat — tactica brațelor înverșinate. A înțeles adică d. Rebreanu că e mai prudentă și mai frumoasă tăcerea atunci când adevărul stă ca o flăcărie la căpătuiul unei lupte. Fapt pentru care astăzi AFIRMAM FARA TEAMA DE A FI DESMINTIT că romanțierul Liviu Rebreanu ESTE UN PLAGIATOR ORDINAR!

Opera domnului Rebreanu nu mai are pentru noi aic un pic de valoare atât timp cât o știm bazată pe un compromis de natură acestuia. Sar admite să pla gieze așa junele de cinsprezece ani care trimite „Melancolia” lui Eminescu semnată de el „Adevărul Literar”, dar nu i se poate admite ca un om cu domnul Liviu Rebreanu. Domnul Liviu Rebreanu a indus în eroare literatura românească. Iată „pentru ce în fața masivității operii „celui mai mare romanțier român” eu nu mai știu să mă descopăr de astăzi înaintea...

Am fost muștrat de căpita cetitorii pentru modul civilizată și pașnic în care am cerut domnului Rebreanu să se explice în numărul trecut. Am înțeles și respect tămpile domnului Rebreanu peste care o jumătate de veac și-a scuturat deunăzi argintul. Astăzi nu o mai fac. Cu un om care are îndelicatețea să nu răspundă unei întrebări publice, nu mai am dreptul să mă port civilizată. Am însă datoria să-l pun la zidul adevăratii lui lumini.

Răstignesc deci pe două coloane prestigiul scriitorului Liviu Rebreanu. Și regret din tot sufletul că nu pot asterne față în față ÎN ÎNTREGIME cele două nuvele. Fragmentele pe care le volu da astăzi tiparului dovedesc însă îndeajuns că nu e vorba de o simplă coincidență și nici de o simplă gălărie literară, ci de un furt de cea mai josnică speță.

Pentru o mai adâncă lămurire, rog pe cetitorii ce va rămâne încă nelumurit să mă viziteze la redacție Sâmbătă 14 cor între orele 4-8 după amiază când va avea amândouă textele în întregime sub privire. Reamintim totodată că Liviu Rebreanu a plagiat nuvele „Tărânu și coasa” aparută anul trecut în „Antologia umorului Românesc” vol. II și acum căpita au în volumul „Răfulina”, după scriitorul maghiar KOLOMAN MICSZATH mort în 1910.

Iată acum un scurt fragment din cele două texte, al lui Micszath și al d-lui Rebreanu, pus

față în față repetăm că lipsa blicăm în întregime cele două de spațiu nu ne îngăduie să pu-nuvelo.

KOLOMAN MICSZATH: Cum și-a cumpărat badea Csomack o coasă?

— Mi s'a întâmplat odată să flu de față, când a intrat badea Grigore Csomack într'o fierărie. — Bună ziua! — zise dânsul. — Ce poștești? — Mi-ar trebui o coasă...

Negustorul se scoală și îl aduce o legătură de coase. Badea Csomack boldește spre ele niște ochi dușmănoși.

— Să-mi dai domnule, de celea cu semnul „tunul” pe ele.

Negustorul duce înapoi coasele cu „tăurul” și aduce câteva din cele cu „tunul”. — Da' parca erau mai multe acolo — zise el, privind cu dispreț la cele aduse.

Îngăduitor, negustorul îl aduce toate coasele cu semnul cerut.

Ochii lui Grigore Csomack alunecă peste toate, așa, deasupra, dar pentru nimic în lume nu s'ar atinge de vreuna. Incepe să clătina din cap.

— Ei, ce mai vrei?

— D'apoi, parca tot așa vrea să le văd și pe cele cu „tăurul”.

Negustorul, ce putea face alta decât să-i aducă iarăși coasele cu „tăurul” Acum chiar și dumsale, lui badea Grigore: i se păru că a făcut prea multe mofuri și luă o coasă așa la întâmplare.

Inchise mai întâi ochiul drept și o cercetă cu deamănuntul apoi închise ochiul stâng și întoarse coasa gândind cu vârful în jos; în sfârșit o ridică deasupra capului și se chlori lung la ea, pe delesupt.

— Ce preț? întrebă așa într'o doară.

— Doi fiorini.

— Coasa asta? — întrebă el batjocoritor. Nu se poate! Cum? coasa asta?

Puse coasa pe masă; apoi trase cu mâna o linie prin aer, cam pe unde ar trebi să vie coada, probând să vadă cum lar sta. Apoi trecu cu degetul cel mare dealungul tășului pe o parte și pe cealaltă, o lovi în patru-cinci locuri cu încheitura degetului arătător, iar la urmă o îndol peste genunchiu.

KOLOMAN MICSZATH

... Și așa devine cazul și mai departe. După cum vedeți, trebuie să recunoaștem că domnul Liviu Rebreanu știe mai bine românește decât Micszath și traductorul lui... Incolo, perfectă identitate de situații, caractere și acțiune... Singura deosebire: țărânu domnului Rebreanu nu are nume. Probabil pentru a se încadra mai bine în specificul românesc.

LIVIU REBREANU:

Tărânu și coasa

Întâmplarea făcu să flu odată de față, când intră un țărânu într'un magazin de fierărie. — Bună ziua! zise dânsul. — Ce dorești? — Ași vrea să cumpăr o coasă...

Negustorul se repezi și trânti pe tețgea un mănunchi de coase. Tărânu se uită la ele chlorâs, cu niște priviri dușmănoase apoi, întorcându-se cu dispreț și strămbând din nas, murmură:

— Ași cumpăra d'alea cu pajura tunului. Negustorul dădu la o parte coasele cu cap de taur și aduse vreo câteva din cele cu pajura tunului.

— Dar parca mai sânt acolo — mormăi țărânu peste umăr.

Prăvăliașul, im răbdător, aduse îndată toate coasele însemnate cu pajura tunului. Tărânu își alunecă ochii peste marfă, dar nici n'o atinse. Clătina din cap gânditor.

— Ei ce mai poștești?

— De, mă gândesc că tot mai bine o fi să aleg una din cele cu cap de taur...

Negustorul n'avu încotro; încărcă tețgeana din nou cu coasele cele dintâi. Acum însă văzu și țărânu că și face de cap și deci luă din grămadă o coasă la nimerală.

Inchise întâi ochiul drept și cercetă ciaca cu deamănuntul; apoi închise pe cel stâng, înădm-o înainte, cu vârful în jos. Pe urmă o ridică în sus și o mai privi așa o bucată de vreme.

— Cât ai cere pe ea? întrebă în sfârșit către negustor, cu gura stîlnă.

— Patru lei.

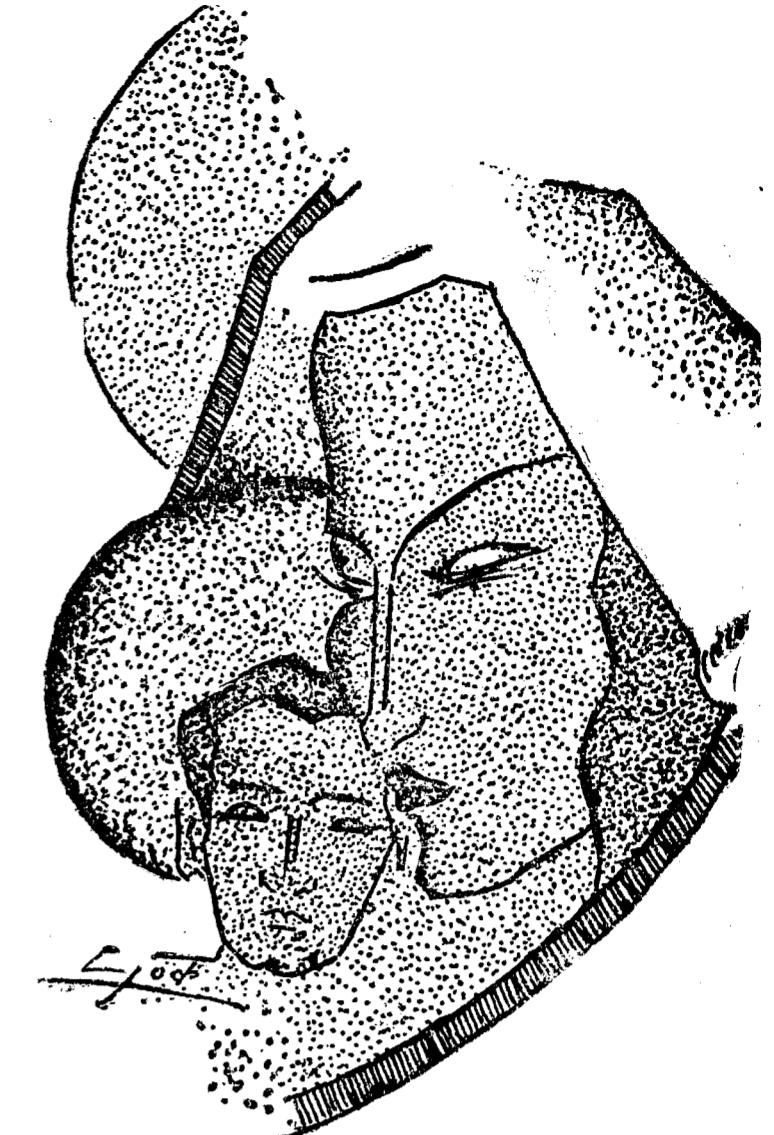
— Pe coasa asta? întrebă țărânu batjocoritor. Nu se poate!

O îndepărtă puțin și trase cu mâna o linie în aer, să vadă cum ar veni, dacar avea codoriste, apoi o clozni cu degetul arătător și în cele din urmă o îndol pe genunchi.

LIVIU REBREANU

Cred că este îndeajuns atât și că ne putem opri deocandată aici. Pentru ce nu vrolm să ne pățim sărbătoarea numărului nostru de Crăciun, ne dăm întâlnire cu domnul Liviu Rebreanu pe peste trei săptămâni și tot aici... La bună vedere deci.

ION AUREL MANOLESCU

Dela Ateneul „Vasile Pârvan” din Bucureștii Noi

Duminică 1 Decembrie a. c. a avut loc o sezătoare culturală și artistică în localul școlii primare din această comună organizată de comitetul acestui ateneu. Sezătoarea a fost deschisă de dl. C. Domnica, președintele ateneului și directorul școlii primare din această comună. Domnica sa a vorbit despre însemnătatea zilei de 1 Decembrie.

Au urmat recităriile elevilor din clasele IV, VI și VII-a pregătite de către doamna Ștefania Anghelache și dl. C. Domnica. La sfârșit s'a reprezentat piesa într'un act „Pe deapsa” interpretată de membrii ateneului în frunte cu d-nii Iorgu Manu, Pandele Dumitru și Emil Paulescu și d-ra Boeru Maria.

Multă dragoste de lumină și muncă dovedește domnul Adrian Amzalescu vice președinte al ateneului cărui a se dovedește cea mai mare parte din realizările de până acum. Mai bucură mult activitatea nouului vice președinte dl. C. Ștefănescu.

Prețios concurs au dat domnișoarele Margareta și Stela Bănanu, Emilia Caracioni și d-nii Anghelache, M. Rădulescu, Cristian Ilie și C. Vărgolici.

DL. C. Domnica încheie festivul mulțumind publicului pentru concursul dat.

IORGU MANU

NUMAR FESTIV

CRUCIADA va apare cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, în 24 de pagini, de hârtie velină, în două culori.

In acest număr, pe lângă alte colaborări de senzație, vom publica:

O NOVELĂ INEDITĂ

de PANAIT ISTRATI

și DOUĂ SCRISORI

ALE LUI PANAIT ISTRATI

care Guerson, secretarul G. P. U.-ului, documente inedite de mare importanță, care arată motivele rușii sale de comun sm.

Număr de Crăciun al CRUCIADII ce va pune în vânzare SÂMBĂTA 21 Decembrie, a. c. și va costa 3 lei exemplarul.

Cereți de Crăciun, CRUCIADA festivă, gazeta cea mai bine scrisă, cea mai occidental tipărită și cea mai ieftină

CRONICA LITERARĂ

GH. BRĂESCU: Conașii, roman

Am sfârșit de cetit „romanul” d-lui Gh. Brăescu, frăz ca să-l înțeleg.

Nu-l înțeleg pe maiorul Brăescu, nu înțeleg nimic din atitudinea literară, actuală, a aceleia care odată a scris „Majorul Botan” și „La clubul decavaților”, și, mai puțin, înțeleg, cum își poate asuzina un scriitor propriul nerv creator, pe care, imi închipui, că dacă nu l-a cunoscut și nu l-a apreciat suficient, în orice caz, critica i l-a descoperit și i-l-a confirmat și i-a dat o accepție pe care d. Brăescu nu avea dreptul cu o necercetare...

Ce-ar fi devenit Caragiale în stina posterității, dacă s'ar fi apucat să scrie romano? Vă puteți închipui un Caragiale... romanțier? D. Brăescu, se vede că nu știe ce schița — o spunem împotriva oricăror didacticisme — participă foarte puțin dela genul epic. Mai cu seamă schița humoristică. Humoristul nu po-

vestește, humoristului îi este de dreptul indiferență evoluția epică și compoziția; pentru că humoristul, atunci când mai este și un maestru al dialogului, disolvă pastile de spirit și ocazională explozii de duh, sub semnul unei dinamice interiere. Ce se află în completă și în necesară neatârănare față de rațiunea și de cadrul propriu zis al povestirii. Humoristul este creator de momente, iar momentul comic nu se înțelege ca o manifestare continuată a posibilității narative, dar ca o desvelire dibace, repede și imediată, sugestivă dar necomentată, a unghiurilor vietii din care, privind, aderent, ridiculul mai poți rade...

Prin urmare, deși efervescent, deși fluidic, se poate tot atât de bine vorbi, despre caracterul singular și static al schiței. Redusă la temporalitatea unui moment, care, sub stăpânirea scriitorului de talent, capătă proprietatea de a contopi

și de a confunda toate rândurile și toate pauzele, toate expresiile dar și toate tăcerile, în clipa de haz concentrat, discret — culminantă, a finalului. — schi de humoristică polarizează, deci, efecte întregi într'o singură undă. Humorist este acela care a știut surprinde această undă, acest moment, și care nu are nimic aface cu suprafața cadrelor epice, entrucă narativul exclude humorul.

Ei bine schița d-lui Gh. Brăescu — o repetăm acum, după ce ne-a rămas în gură colenala amăruie a „Conașilor”, — așa cum am cunoscut-o din volumele citate mai sus, se plasează onorabil pe linia de spirit a lui Caragiale. Dând preferință lui-mei și victiei militare, pe care probabil o cunoaște dintr'o experiență profesională, Gh. Brăescu rămânea un autentic ironist al cazonismului, după cum Caragiale, marele său maestru, întru răs, a însemnat pentru literatura română, hotobol fin dar mușcător și răutăcios, care răspundea ca un ecou fidel, vaierului bufon, scornit de maha-laua și burghesia românească

Deprinzându-l ca pe un scriitor, conștient de treapta de realizare comică pe care l-a situat creația atator scene veridice, ne vine greu să aflăm, astăzi, un Brăescu... romanțier, încă needificat asupra faptului că „scenele”, adică posibilitățile de sale de creație, sunt fracțiuni de viață care trăiesc izolat și ca atare, dobândind întroaga lor tonalitate din chiar unicitatea unui moment spiritual, trăiesc fără comunicare și fără vreo continuitate între ele, prin urmare nu pot fi revizuite laolaltă, în firele complexe ale unui roman...

...Ceia ce încercat să facă, d. Gh. Brăescu în „Conașii”. Pentru că, nu veți găsi în această carte nimic de reținut, în afară de câteva pagini care n'au nicio legătură cu „acțiunea” romanului dar care amintesc pe Brăescu din „Majorul Botan” și „La clubul decavaților”. Cât de mult a cedat, apoi „romanțierul” Brăescu, humoristului care poartă același nume — și pe care, în această ultimă poziție, noi îl stimăm fără reticente sau

o poate vedea, cetitorul, parcurând „Conașii”. Astfel, la un moment dat, zeci de pagini sunt întretinute cu, alimentul unei scene dialogate, care mi-ă purtat gândul la schița intitulată „La popotă” cetăți cărând sub semnătura autorului nostru — și totodată mi-a evidențiat, ce el este certificatul literar al adevăratului Brăescu.

În fond, mi-e penibil să-l citeșc pe acest autor, în fraze de felul acelor pe care le reproduc mai jos; să dau, adică, peste un Brăescu „informator”, sau orator parlamentar, sau autor de manuale istorice, sau... în sfârșit, oricâte doriji, numai creator, nu... Ascultați: „Orice simț de dreptate dispăruse. Abuzurile odioase se înmulțeau cu știința tuturor. Se tolera orice, războiul scuzat tot. Munca ajunsesc de pomand. Moștile se lucrau cu oamenii regimentelor, bucurosi să scape de suferințele Pădurile se tăiau de soldați, pe un codru de mămăligă. Se făceau afaceri mari. Corpurile se angajau cu dîjmă. Tot câștigul era de partea proprietarilor sau

a arendașilor dela cari, mandatari puțin scrupuloși, avoau, fîște(?) beneficii însemnate. Se abuzea de cumpărături prin bună învoială, majorându-se cantitățile, preferiile și de gratularea transporturilor, expeditindu-se marfă, cu trenuri militare, etc...”

Apoi, mai departe: „...Hazonau statului era deschisă Bani curgeau din toate părțile... Se patronau panglicării prezente de vițioși simpatici, se încredințau valize diplomatice fecitorilor de familie, nerăbdători să revadă Parisul, se concesionau exploatări etc...”

Și ca acestea, multe altele, ca de pildă: „...Căsătoria a rămas o glumă prostă, ca o figură mestezugită etc...” „Este, de cele mai multe ori, desamăgirea cu consecințele ei: divorțul sau resemnarea, adică declanșarea sau jungola etc...” „Nu există iubire sentimentală. Sunt numai poizi-viri fizice născute din felurite adaptări materiale etc...”

*) „Conașii” p. 78-79.

Sunt fraze de moralist ori de teoretician desuet, prin care autorul participă pedant și cu reflecții comune, la viața „subiectului” său. Și care, ar putea să lipească, mai întâiu, pentru că, dată fiind „seriozitatea” lor, contrazice și nedumerește, prin temperatura pe care o afectează, nuanța scorbitoră și materială... groasă, a cărții.

Dar ce vrea să spună întregul „roman”? Ce însemnează acea perioadă de „conași”, cari se vițiază pe rând, în cadrul ulcerat al unei acțiuni inconsistente, și private de orice motiv de compoziție?

Pe când întâlnirea cu Gh. Brăescu din „Vinea Doamna și Domnul General”? MIRCEA MATEESCU

*) op. cit. pg. 182-188. 214.

